

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 150:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Dommernes habilitet, SSP-samarbejdet og advokatselskaber m.v.).

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 17/1 90. Første behandling 25/1 90. Betænkning 18/5 90. Anden behandling 22/5 90. Tillægsbetænkning 23/5 90. Ændringsforslag nr. 2 og 3 af 28/5 90 uden for tillægsbetænkningen af Pia Gjellerup (S) og Leif Hermann (SF)).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 2 ændringsforslag af Pia Gjellerup (S) og Leif Hermann (SF) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af Pia Gjellerup (S) og Leif Hermann (SF):

Til § 1

2) I den under nr. 8 foreslåede affattelse af § 124 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 må advokater, der er ansat i foreninger, interesseorganisationer og lignende, udøve advokatvirksomhed for medlemmerne af den pågældende forening m.v., idet dog sager ved domstolene kun kan føres, såfremt sagens centrale spørgsmål har tilknytning til det interesseområde, der varetages af foreningen m.v.«

Stk. 2-8 bliver herefter stk. 3-9.

3) I den under nr. 8 foreslåede affattelse af § 124 ændres i stk. 6, der bliver stk. 7, ordene »stk. 1, 3 eller 4« til: »stk. 1, 2, 4 eller 5«.

Bemærkninger

Til nr. 2 og 3

Der er under udvalgsbehandlingen opstået tvivl om rækkevidden af de formuleringer om foreningsansatte advokaters virksomhed, der er beskrevet i lovforslagets bemærkninger og i en række besvarelser fra justitsministeren afgivet over for udvalget.

Det synes nødvendigt at foretage en præcisering i selve lovtæksten, således at der kan und-

gås unødvendige retstvister om advokaters fremmøde ved domstolene.

Ændringsforslag nr. 2 præciserer således, at foreningsansatte advokater har adgang til at give møde ved domstolene, ikke alene i sager, der føres for foreningen selv, eller i sager, hvor foreningen indtræder som mandatar for et medlem, men tillige i sager, der vedrører et medlems rettigheder inden for det emneområde, som varetages af foreningen.

Som eksempel kan nævnes en landboforenings bistand ved et medlems hegnavist, en arbejdsgiverforenings bistand ved et medlems sag om konkurrenceklausul og en fagforenings bistand ved et medlems sag om udbetaling af bonus i henhold til lønaftale.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Carsten Andersen (SF):

Efter samrådet i Retsudvalget i går med justitsministeren og socialministeren er der fremkommet sådanne nye oplysninger, at jeg skal bede om at få lovforslaget tilbage til udvalget til fornyet udvalgsbehandling.

Formanden:

Der er nu af hr. Carsten Andersen stillet forslag om, at sagens behandling standses, og at lovforslaget henvises til fornyet behandling i udvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Sagens behandling stilles herefter i bero.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 30 på dagsordenen: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.55

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik til punkt 30 på dagsordenen, der var:

30) Spørgsmål til ministre:

Spm. nr. S 885

1) Til *arbejdsministeren* af:

Nyrup Rasmussen (S):

»Vil ministeren modvirke til, at arbejdsmiljøproblemerne for monotont arbejde i bl.a. tekstil- og beklædningsindustrien, slagterisektoren og andre lignende sektorer søges løst gennem en kombineret indsats – såvel via nye stramninger i arbejdsmiljøloven som via overenskomstforhandlinger – og kan ministeren bekræfte, at der også på andre arbejdsmiljøområder tidligere er lovgivet i spørgsmål, som i virkeligheden er udtryk for en indskrænkning af arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet i henhold til gældende hovedaftaler for arbejdsmarkedet m.v.?«

Skriftlig begrundelse

En ny forskerrapport om syerskernes arbejdssituation påviser, at det monotone arbejde under højt arbejdstempo har betydelige helbredsmæssige skadevirkninger for den enkelte på arbejdspladsen.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Lad mig til indledning slå fast, at de arbejdsmiljøproblemer, der omtales i spørgsmålet og i den forskningsrapport om syerskernes arbejdsmiljø, der henvises til i begrundelsen for spørgsmålet, ikke er nye, men er velkendte forhold.

Den dokumenterede viden om tempofyldt, monotont arbejde har dannet baggrund for, at Arbejdsministeriet i 1983 udsendte bekendtgørelsen om arbejdets udførelse. Denne bekendtgørelse er et klart udtryk for – som det udtrykkes i spørgsmålet – en kombineret indsats, hvor der foregår et samspil mellem regelinitiativer og den indsats, arbejdsmarkedets parter udfører.

§ 9 i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse omhandler netop det ensidigt belastende arbejde og arbejdstempoet. Paragraffen er ikke straf-sanktioneret og optræder såvel i sin formulering som i de tilknyttede bemærkninger som en vejledende bestemmelse. Hensigten hermed er bl.a. at få virksomhederne til i højere grad at anskue arbejdsmiljøet ud fra denne synsvinkel.

Der er i Bedriftssundhedstjenesten og i Arbejdstilsynet opbygget viden og erfaringer om disse forhold, således at virksomhederne kan få rådgivning og vejledning om, hvilke foranstaltninger der kan træffes for at modvirke følgerne af denne type arbejde. Jeg kan i denne forbindelse oplyse, at Arbejdstilsynet i 1988 gennemførte en kampagne om ensidigt gentaget arbejde. Denne kampagne rettede sig bl.a. mod de brancheområder, der nævnes i dette spørgsmål, med henblik på at vejlede virksomhederne i, hvordan de aktivt kan arbejde med at modvirke og reducere ensidigt gentaget arbejde.

Regeringen tilstræber, at virksomhederne i så vid udstrækning som muligt selv søger at løse deres arbejdsmiljøproblemer, hvortil selvfølgelig kræves den nødvendige rådgivning og vejledning udefra. Det interessante er ikke forholdet mellem ledelsesretten og lovgivningen, som dette spørgsmål synes at lægge op til. Arbejdsmiljølovens bestemmelser lægger klart en ramme for arbejdsgivernes tilrettelæggelse af arbejdet for at opnå et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Det interessante er, hvordan vi bedst får løst konstaterede arbejdsmiljøproblemer, og her er det min opfattelse, at resultater i forebyggelsesindsatsen på disse områder bedst opnås, når arbejdsmarkedets parter støtter initiativerne.

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg er nødt til at sige til arbejdsministeren, at svaret var uventet skuffende. Jeg er overrasket over, at den rapport, der nu ligger fra Arbejdsmiljøfondet og forskerholdet, ikke har gjort et stærkere indtryk på ministeren.

Jeg er bekendt med de bekendtgørelser og vejledninger, ministeren refererede til, men jeg er nødt til at spørge endnu en gang: Finder ministeren ikke, at der på baggrund af disse forskningsrapporter og disse forskningsresultater, der jo klart påpeger, at monotont arbejde har en række skadevirkninger, er baggrund for nu at stramme reglerne, således at vi mere præcist får defineret, hvad arbejdsgiverne må ændre i tilrettelæggelsen af arbejdet, og hvad er det, ministeren selv har forestillet sig at arbejdsmarkedets parter kan bidrage med for at begrænse de mange skader? Jeg synes, det er rigtigt at sige, at tekstil- og beklædningsindustrien og slagteriområdet vel er de to store områder, der er tilbage af den gammeldags industrikultur – med

[Nyrup Rasmussen]

et dårligt, men ikke desto mindre rammende udtryk – hvor monotont arbejde desværre fortsat kombineret med en række stressende situationer har en alt, alt for dominerende plads i de to brancher.

Derfor er der behov for i forlængelse af en aktiv og moderne arbejdsmiljøpolitik, at ministeren overvejer en stramning af reglerne på området omfattet af det afsnit, der gælder om monotont arbejde. Jeg vil gerne spørge helt præcist, om ministeren vil overveje – og om ministeren vil forholde sig positivt til – en stramning af reglerne.

Taanquist (S):

Jeg må sige, at jeg er også skuffet over arbejdsministerens svar, ikke over selve svarets indhold, for det kender vi, og det har vi hørt mange gange, men fordi der ikke er noget nyt i det, som arbejdsministeren fremfører her.

I betragtning af de ting, som er kommet frem i den allerseneste tid, f.eks. rapporten om syerskerne, som hr. Nyrup Rasmussen nævner, og de oplysninger, der er kommet frem om, at arbejdsmiljøet inden for træindustrien faktisk ligger i kaos, og at der kommer en række nye ting næsten hver eneste dag om, at arbejdsministerens apparat ikke fungerer godt, vil jeg spørge:

Er der ikke noget i det, der er sket i den senere tid, der har fået arbejdsministeren til at ændre opfattelse, til at foreslå noget nyt, til at foreslå, at der skal strammes op ikke mindst på Arbejdstilsynet?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg må klart afvise, at rapporten ikke skulle have gjort indtryk. Der er tale om en videnskabelig, meget omhyggeligt udarbejdet rapport, og der er ingen tvivl om, at vi her har fået tilvejebragt en sikker viden, som giver os et bedre grundlag for det arbejde, som vi skal udføre i arbejdsmiljømæssig henseende.

Jeg gjorde blot i mit første indlæg opmærksom på, at disse belastninger, der her er tale om, ikke er ukendte forhold; det er noget, man har haft kendskab til i forvejen, men rapporten som sådan dokumenterer klart og tydeligt, at der er fast grund under fødderne, når vi hidtil har haft den opfattelse.

Rapporten er i øvrigt i overensstemmelse med andre undersøgelser om statisk muskelarbejde, og der er ingen tvivl om, at rapporten

yder et bidrag til den eksisterende viden ved at give en forløbsbeskrivelse, således at en gruppe personer har kunnet følges over et tidsrum. Det er ikke set tidligere, og det har gjort det lettere at afgøre årsagssammenhængene.

Der er således ifølge undersøgelsen en statistisk sikker sammenhæng mellem syarbejde og kroniske skulder- og nakkesymptomer. En sådan viden må selvfølgelig indgå i det fremtidige sikkerheds- og sundhedsarbejde i branchen og i virksomhederne med henblik på, at der træffes foranstaltninger til imødegåelse af disse problemer. Og her vil Arbejdstilsynet og Bedriftssundhedstjenesten være til rådighed med rådgivning og vejledning, ligesom virksomhedernes sikkerhedsorganisationer naturligvis bør involveres.

Med hensyn til, om det er nødvendigt med nye initiativer fra min side, fra Arbejdstilsynets side, vil jeg da ikke afvise, at det kan komme på tale. Det er også et svar til hr. Taanquist.

Der gøres i bemærkningerne til § 9 i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse udtrykkeligt opmærksom på, at der kun vejledes, og at der først vil ske en egentlig regeldannelse på området, efterhånden som der indhentes erfaringer.

Desuden forudsættes det, at arbejdsmarkedets parter inddrages i arbejdet. Som jeg allerede nævnte i mit første indlæg, så ligger der heri en opfattelse af, at man må have parterne med, hvis de arbejdsmiljøproblemer, et tempofyldt arbejde giver anledning til, skal kunne imødegås tilfredsstillende. Men der ligger jo samtidig en klar opfordring til arbejdsmarkedets parter og virksomhederne om selv at tage disse problemer op. Hvis dette ikke skulle ske, må Arbejdstilsynet selvfølgelig overveje, hvad der så kan gøres.

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg er ked af at måtte sige det, men jeg synes stadig væk, ministeren taler udenom. Ministeren taler om, at det er velkendte forhold, og ministeren taler om, at det har gjort indtryk, og så henholder ministeren sig til gældende regler. Hvis det har gjort indtryk, så er det i alle tilfælde hverken et fodaftryk eller et fingeraftryk, det har gjort, så vidt jeg kan høre på ministerens indlæg.

Og derfor vil jeg gerne spørge direkte: Finder ministeren, at tiden nu er inde til en egentlig regeldannelse, der kan begrænse skadevirknin-

[Nyrup Rasmussen]

gerne af monotont arbejde og begrænse omfanget af monotont arbejde?

Tommy Dinesen (SF):

Det er rigtigt, som ministeren siger, at der ikke er meget nyt i de nævnte rapporter. Rapporter fra slagteriarbejderne har vist de samme ting, og de er mindst 5-6 år gamle.

Men jeg vil godt spørge ministeren, om man påtænker at gøre noget af det, som man hørte i går i pressen om noget andet monotont arbejde, nemlig edb-arbejde, efter at ministeren har været i Bruxelles for at underskrive minimumsregler på dette område. Kunne man tænke sig noget lignende på andre arbejdsområder?

Taanquist (S):

Jeg kan selvfølgelig heller ikke være tilfreds med, at arbejdsministeren måske vil overveje at gøre et eller andet. Jeg synes, der er behov for et helt anderledes konkret tilsagn.

Derfor vil jeg godt spørge arbejdsministeren, om arbejdsministeren ikke er enig i, at de indskrænkninger, der er sket i de senere år på hele arbejdsmiljøområdet, både Arbejdstilsynet, BST osv., som skiftende arbejdsministre har kaldt for effektiviseringer og omstruktureringer, nu viser sig at have været en fiasko.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg må afvise over for hr. Nyrup Rasmussen, at jeg har givet udtryk for, at det ikke har gjort indtryk. Jeg mener ganske klart, jeg gav udtryk for, at vi nu har fået en viden tilvejebragt, som er et godt grundlag for det videre arbejde både i virksomhederne og i samarbejdet mellem organisationerne og virksomhederne, og vi vil naturligvis følge meget nøje, hvordan dette forløber. Og som jeg klart gav udtryk for, så kan det, hvis dette ikke udvikler sig tilfredsstillende, blive nødvendigt med overvejelser om, hvorvidt vi i det hele taget regelmæssigt skal ind med nye initiativer. Klarere kan det efter min opfattelse ikke siges.

Hr. Tommy Dinesen henviser til det minimumsdirektiv, som blev vedtaget på Ministerrådets møde i går i Bruxelles. Her vil der i al fald blive behov for nogle nye regler på det danske arbejdsmarked, og jeg vil da ikke afvise, at man i den sammenhæng også kan tage andre forhold op, men det kan jeg ikke svare bekræftende på i øjeblikket. Men i al fald med hensyn

til arbejde ved edb-skærme er der behov for nye regler efter dette minimumsdirektiv.

Og så vil jeg afvise over for hr. Taanquist, at der skulle være sammenhæng mellem de arbejdsmiljøproblemer, vi har på det danske arbejdsmarked, og den påståede indskrænkning af det apparat, vi har til rådighed. Jeg mener ganske afgjort, at det arbejdstilsyn, vi har, fuldt ud kan leve op til de forventninger, vi med rette kan have om det arbejde og de opgaver, som det er sat til at udføre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 886**1) Til forsvarsministeren af:****Hjortnæs (S):**

»Foretrækker vragejerne ikke, at der anvendes en anden metode end bortsprængning ved fjernelse af skibsvraget »Svoboda« ved Læsø?»

Skriftlig begrundelse

Der henvises til ministerens svar på spørgsmål nr. S 868, hvoraf det fremgår, at der skal tages hensyn til vragejerne, og ifølge Jyllands-Posten fredag den 25. maj 1990 foretrækker vragejerne, at skibet skæres op og fjernes, og der henvises til et konkret tilbud fra Falck.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg vil gerne oplyse til hr. Hjortnæs, at ejerne af vraget »Svoboda« ved Læsø efter tidligere tilkendegivelser først og fremmest er interesseret i, at vraget fjernes så billigt som muligt. Ejerne har da heller ikke tidligere over for Farvandsvæsenet eller Kammeradvokaten, som har ført forhandlingerne med dem, haft indvendinger mod bortsprængning som metode. Ejernes indvendinger har hidtil alene gået på prisen for fjernelse af vraget, som de mener er for høj.

Jeg kan til belysning af ejernes syn på bortsprængning oplyse, at de selv i forbindelse med udbudsfasen har tilvejebragt et tilbud, som gik på bortsprængning af vraget. To firmaer skulle ifølge dette tilbud sammen udføre opgaven, således at det ene firma skulle sprænge vraget i småstykker og det andet firma skulle fjerne stykkerne.

[Forsvarsministeren]

Firmaet, som skulle sprænge vraget, ville imidlertid ikke lade sin betaling være afhængig af, at stykkerne rent faktisk blev fjernet af det andet firma. Da Farvandsvæsenet ikke havde nogen garanti for, at vraget efter en sprængning ville blive fjernet, ønskede man ikke på et så usikkert grundlag at indgå aftale med nogen af firmaerne.

Vragejerne er først efter tilbudsfristens udløb via Falck fremkommet med et tilbud, der går på nedskæring af vraget med elektroder. Jeg skal ikke sige, at jeg er ekspert i skæreblanding, det kan andre bedre, men der er flere metoder til det, og det er denne alternative metode, som man her har anvist.

Farvandsvæsenet har oplyst, at Falcks dykterservice i går er fremkommet med et betinget tilbud til den entreprenør, som Farvandsvæsenet har indgået kontrakt med. Farvandsvæsenet er på dette grundlag indstillet på at undersøge, hvorvidt der kan tilvejebringes en billigere og lige så hensigtsmæssig metode som sprængning til fjernelse af vraget.

Hjortnæs (S):

Der er flere aspekter i denne sag, og den udvikler sig jo tilsyneladende stadig, så derfor vil jeg godt slå fast over for ministeren, at det, jeg er optaget af og interesserer mig for, er den miljømæssige side af sagen.

Ministeren har jo søgt og har fået bevilling til at fjerne vraget. Der er ikke af de bevilgende myndigheder taget stilling til valg af metode, men metodevalget er jo temmelig afgørende for virkningerne på det omliggende miljø. Umiddelbart må man mene, at en sprængning af vraget er den mest brutale metode set i forhold til miljøet, og derfor må der selvfølgelig også være særlige bevæggrunde til at vælge netop denne metode.

Nu har jeg så fået ministerens svar på mit spørgsmål, og det takker jeg for. Jeg takker også for, at man nu vil overveje, om man skal vælge en anden metode, så derfor har jeg kun et par supplerende spørgsmål til ministeren.

For det første: Hvor mange sprængninger af vrag har man foretaget tidligere, og har disse tidligere sprængninger givet problemer for det omkringliggende miljø?

Mit andet supplerende spørgsmål går på, hvorledes praksis er med hensyn til at inddrage miljømyndighederne i de overvejelser, der går

forud for beslutningen om, hvilken metode man skal vælge med hensyn til at fjerne vraget. Når jeg stiller dette andet supplerende spørgsmål, er det, fordi jeg hæfter mig ved, at miljømyndighederne i denne sag er blevet inddraget temmelig sent i overvejelserne.

Knud Lind (FP):

Jeg synes egentlig ikke rigtig, at der kom noget reelt svar fra ministeren, og for at konkretisere det lidt mere må jeg spørge: Hvad er årsagen til, at forsvarsministeren ønsker at acceptere det dyreste tilbud på 2.035.000 kr. for en bortsprængning af »Svoboda« i stedet for at antage det billigste tilbud på 1,4 mio. kr., som alene indebærer en miljøvenlig opskæring uden de miljøskader til følge, som kan ske ved bortsprængningen? Og kan ministeren bekræfte, at ifølge den aftale, der foreligger, skal havbunden først være ryddet for sprængstykker engang sidst i 1990?

Endvidere vil jeg spørge, om det er rimeligt, at Farvandsvæsenet med forsvarsministerens billigelse til trods for vragejernes indtrængende appel om, at man skulle modtage det billigste og mest miljøvenlige tilbud, fastholder det dyreste tilbud.

Endelig vil jeg godt spørge, om forsvarsministeren billiger, at Farvandsvæsenet udbød arbejdet med bortfjernelse af »Svoboda« i strid med EF's regler om licitation bl.a. derved, at der blev krævet en sikkerhedsstillelse på 4 mio. kr.

Formanden:

Taletiden er ét minut til tillægsspørgsmålene.

Må jeg henlede opmærksomheden hos de medlemmer, som nu kommer til afstemningen, på, at vi er midt i spørgetiden. Jeg beder om, at man tager hensyn, for ellers er det svært at afvikle spørgetiden på en rimelig måde for de implicerede parter.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg kan oplyse til hr. Hjortnæs, som udtrykte sin tilfredshed med, at sagen ikke var endeligt afsluttet, men at spørgsmålet om metode stadig undersøges – og det er for så vidt også et svar til hr. Knud Lind, som tilsyneladende ikke var opmærksom i sit spørgsmål på denne enkelthed – at i tidens løb har der i danske farvande været bortsprængt et meget betydeligt antal vrag. I ti-

[Forsvarsministeren]

den fra 1944–45 til 1960 sprængte det daværende fyrvæsen et meget betydeligt antal vrage, altså krigsefterladenskaber, som lå i danske farvande. I perioden fra 1970 til 1989 – det er en periode, hvor vi har tal for, hvor mange der er bortsprængt – er der bortsprængt 20 vrage.

Ud over at fyrvæsenet og senere Farvandsvæsenet har udført sådanne arbejder for at sikre sejladsen, har en lang række sten- og vragefiskere bortsprængt skibsvrage og sejlet stykkerne til Frederiksværk Stålværk som skrot, men i forbindelse med alle disse mange sprængninger har Farvandsvæsenet ikke konstateret vedvarende skader på dyre- eller planteliv.

Hr. Hjortnæs interesserede sig derudover for spørgsmålet om, hvorvidt der var en praksis for at inddrage miljømyndighederne i overvejelserne forud for valg af metode. Farvandsvæsenet har ikke tidligere inddraget miljømyndighederne i forbindelse med fjernelse af skibsvrage, fordi man netop, som jeg har sagt, har erfaringer for, at eventuelle skader på miljøet er begrænsede og forbigående, men i takt med udviklingen på miljøområdet er Farvandsvæsenet blevet meget opmærksom på de miljømæssige aspekter og har på det seneste gennem ansættelsen af en oceanograf sikret sig miljømæssig ekspertise til at kunne bedømme også disse ting.

Hr. Knud Lind spørger herudover om ting vedrørende tilbudsindhentningen. Jeg har egentlig svaret udtømmende på det allerede i det første svar, men jeg kan sige, at det selvsagt er et hensyn, som Farvandsvæsenet – og dermed jeg – er nødt til at varetage, at man vælger den efter forholdene bedste løsning, som samtidig er den billigste. Der er også et hensyn at tage til ejeren af vrage, og det er præcis det hensyn, som vi søger at varetage, men selvsagt inden for de løsninger, som er acceptable . . .

Formanden:

Tiden!

Forsvarsministeren (Enggaard):

. . . og hr. Knud Lind vil af det tidligere svar – jeg beklager længden af svaret, hr. formand – utvivlsomt have forstået, at en række tilbud ikke har været tilfredsstillende ud fra spørgsmålet om den sikkerhed, man havde for, at opgaven kunne løses.

Hjortnæs (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Jeg synes også, det er tilfredsstillende, at de miljømæssige aspekter fremover vil blive inddraget stærkere i overvejelserne forud for, at man foretager sprængning af skibsvrage.

Men jeg vil alligevel godt bede ministeren om at overveje at fastlægge en nærmere procedure for, hvordan man inddrager miljømyndighederne i disse overvejelser. Jeg forstår, at det er en ny praksis, men jeg håber også, at de erfaringer, man har indhøstet, har været så positive, at man kan fastlægge en praksis på dette område. Jeg synes, at det er helt naturligt, at Skov- og Naturstyrelsen og Miljøministeriet bliver inddraget direkte i overvejelserne, før man går til det endelige valg af metode.

Knud Lind (FP):

Jeg er meget forundret over det svar, der kom fra ministeren også i anden omgang, for ministeren siger, at man vælger det mest hensigtsmæssige og billigste, men det er jo netop det modsatte, man har gjort. Man har fået et tilbud på 1,4 mio. kr., og man har valgt et på 2.035.000 kr. i stedet for.

Jeg vil godt bede om, at ministeren svarer mig på, om det er i strid med EF's regler om licitation, at man har fordret en sikkerhedsstillelse på 4 mio. kr.

Og så vil jeg slutte af med at spørge, hvad årsagen er til, at Farvandsvæsenet tilegner sig vragejernes ejendom, når de stedse har medvirket til at få fjernet vrage.

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Jeg synes, der grund til at takke ministeren og regeringen, fordi ministeren og regeringen tager dette spørgsmål seriøst op ved at indsende et aktstykke til Finansudvalget, således at problemet kan blive løst.

Må jeg spørge ministeren på baggrund af de her faldne svar, om ministeren med den løsning, der nu måtte blive truffet, varetager og tilgodeser miljømæssige forhold for de på stedet værende sæler, for de på stedet værende marsvin og fugle og i forhold til fisk og bundfauna? Jeg forstår, at ministeren med den måde, ministeren har lagt det op på, tager højde for disse ting, og jeg forstår, at ministeren med aktstykket løser problemet endeligt. Jeg beder igen om, at ministeren varetager de miljømæssige

[Ahlmann-Ohlson]

ting, men jeg beder samtidig om en bekræftelse af en løsning af problemet midt i hr. Risgaard Knudsens valgkreds.

Risgaard Knudsen (S):

Af Vendsyssel Tidende fra i mandags forstår jeg, at politiet i Frederikshavn nu har modtaget en anmodning om at forbyde sprængning. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om han kan oplyse, hvorvidt politiet i Frederikshavn har afsluttet sine overvejelser i den anledning – og i bekræftende fald også oplyse, hvad disse politimæssige overvejelser har resulteret i.

Når jeg stiller disse spørgsmål til forsvarsministeren, skylder jeg samtidig at oplyse, at justitsministeren og dennes forgænger tilsyneladende i denne sag har forsømt mangt og meget. Det forekommer i hvert fald mig, at der er tale om en sag, der vel nok skulle have været behandlet efter bestemmelserne i strandingsloven. Var det sket, vil jeg også tro, at vraget sikkert også for længst var blevet fjernet i kraft af, at det tilsyneladende er en strandingslovssag. Nu lykkedes det imidlertid fra konservativ side – af mig ukendte årsager – at få sagen plantet i Forsvarsministeriet – og derfor mit spørgsmål til forsvarsministeren.

Formanden:

Tiden!

Forsvarsministeren (Enggaard):

Hr. Risgaard Knudsen, som regelmæssigt besejler farvandet i forbindelse med Læsø – og det er godt, det er jeg glad for at han gør – vil også vide, at dette ikke er et vrage, der eksempelvis kan sammenlignes med den fregat, der grundstødte ved Hirtshals. Det var et helt skib, men det, vi taler om her, er den bageste tredjedel af et tankskib, hvor den forreste del udbrændte, og hvor man skar den første del væk for at bugser den bageste del med maskine, styrehus og tilsvarende installationer fra Polen til Jugoslavien for at sætte en ny forende på. Det mislykkedes, og det er netop en af årsagerne til, at bugsering af dette såkaldte fartøj er en besværlig og risikabel ting, fordi det ikke er noget egentligt skib, men en torso af et skib.

Jeg er ikke bekendt med, at politiet i Frederikshavn skulle håndtere sagen, men vil være meget opmærksom på det. Men jeg vil i øvrigt give hr. Risgaard Knudsen ret i, at sager af den-

ne art normalt hører under strandingsloven, og at fregatten ved Hirtshals selvsagt også blev håndteret af min kollega justitsministeren i overensstemmelse med strandingsloven.

Når Farvandsvæsenet er inde i denne sag, skyldes det risikoen for, at vraget ved sin tilstedeværelse kunne vanskeliggøre besejlingen, og opretholdelse af en sikker besejling er mit ansvar. Men hvordan vi i praksis skal fortolke hver enkelt sag, kan man ikke på forhånd give udtryk for.

Jeg er ikke bekendt med, at der skulle være EF-problemer i forbindelse med sagen. Det er ikke usædvanligt, at Forsvarsministeriet begærer en sikkerhedsstilling i forbindelse med fjernelse af vrage. Jeg kan sige, som det også har været oplyst i dagspressen, at en tilladelse til at bortfjerne en ubåd ved Anholt har givet anledning til et sikkerhedskrav på nogle og tyve millioner kroner, og hvorfor? Fordi en bugsering af et sådant uegentligt fartøj – hvis den mislykkes og vraget lander på bunden af rute T f.eks. – kan spærre sejladsen til Østersøen for en periode og kræve en meget hurtig og meget kostbar aktion for at sikre besejlingen. Og i og med at bortbugsering var en af mulighederne for denne torso af et skib, så har en sikkerhedsstilling været nødvendig.

Leif Hermann (SF):

Selv om det ikke er min valgkreds, så studsede jeg noget over forsvarsministerens betragtninger om, at besejlingen mellem Frederikshavn og Vestøhavn på Læsø vanskeliggøres af det vrage, der nu har ligget der i ganske lang tid. Jeg går ud fra, at forsvarsministeren kan fortælle os, hvilke vanskeligheder der er tale om i det farvand med hensyn til besejling, og hvilke fartøjer der har vanskeligheder ved besejlingen af det pågældende farvand. Vraget er jo behørigt afmærket og kan i øvrigt ses fra land.

Hjortnæs (S):

Jeg vil ikke bebrejde forsvarsministeren, at han bruger hele sin taletid til at besvare hr. Risgaard Knudsens og hr. Knud Linds spørgsmål; men jeg vil alligevel sætte pris på, at ministeren også besvarer de spørgsmål, jeg stiller. Derfor vil jeg bede om, at ministeren forholder sig til mit spørgsmål om, hvorvidt det ikke er rimeligt, at miljømyndighederne fremover som fast praksis bliver inddraget i de overvejelser, der

[Hjortnæs]

går forud for, at man vælger en så drastisk metode til fjernelse af skibsvrag som sprængning.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg beklager, at jeg ikke svarede hr. Hjortnæs på det af ham stillede spørgsmål.

Vi har så gode erfaringer fra samarbejdet med Skov- og Naturstyrelsen, ikke mindst i forbindelse med denne sag, at det vil føre til, at et mere etableret samarbejde i forbindelse med sagsbehandlingen vil være en naturlig ting. Derfor føler jeg, at jeg her kan svare hr. Hjortnæs imødekomende.

Med hensyn til det spørgsmål, som blev stillet om den konkrete besejlingsrisiko i forbindelse med Læsø, er situationen den – som det også er oplyst til Finansudvalget i forbindelse med det aktstykke, som tidligere spørgerer har refereret til – at i forbindelse med ekstreme vejrforhold, herunder isgang i en isvinter, ville vraget kunne flytte sig ud i sejlrenden. Derfor skal det fjernes.

Desuden har der været et meget stærkt ønske på egnen – anført også af gode medlemmer her i Tinget – om at få fjernet dette vrag.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Formanden:**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Behnke: spm. nr. S 791 og 856

Margrete Auken: spm. nr. S 838 og 870

Flemming Hansen: spm. nr. S 844 og 845

Søren B. Jørgensen: spm. nr. S 846–848

Ahlmann-Ohlsen: spm. nr. S 853

Birgitte Husmark: spm. nr. S 860

Lis Noer Holmberg: spm. nr. S 865

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. S 867

Hjortnæs: spm. nr. S 868

Spm. nr. S 791

Til finansministeren (25/4 90) af:

Behnke (FP):

»Hvor langt er regeringen kommet med planerne om oprettelse af et fælles statsrederi?«

Begrundelse

Under finansminister Palle Simonsen blev der nedsat et udvalg fra Administrations- og Personaledepartementet til undersøgelse af mulighederne for oprettelse af et statsrederi.

Der skulle siden være blevet oprettet en Statsrederiernes Tekniske Komité til at forestå det videre arbejde.

Udvalget skulle have formuleret fire modeller for en eventuel oprettelse af et fælles statsrederi. En af modellerne var en art privatiseret rederivirksomhed.

Spørgeren vil gerne vide, hvor langt man er nået med planerne, og hvorvidt den gode privatiseringstanke agtes anvendt inden for dette velegnede område.

Svar (22/5 90):**Finansministeren (Henning Dyremose):**

Udvalget vedrørende samordning af statens civile farvandsopgaver kaldet Farvandsudvalget offentliggjorde i september 1989 en rapport, hvori der formuleres fem organisatoriske modeller for samordning på området:

- samling i ét ministerium
- en direktoratslignende organisation
- et fælles statsrederi uden myndighedsansvar
- en samordning i et antal mindre fælles rederier
- omlægning af den nuværende opgavevaretagelse.

Udvalget udtrykte en principiel enighed om det fordelagtige i etablering af et statsligt rederi, som i højere grad, end det aktuelt er tilfældet, skulle samordne varetagelsen af de civile opgaver på farvandsområdet. Udvalget tog ikke stilling til tidspunkt og nærmere tilrettelæggelse af en sådan samordning på området.

Udvalget fandt det væsentligt for varetagelsen af myndighedsopgaver og forpligtelser på farvandsområdet – blandt andet i henhold til miljølovgivningen – at fastholde fartøjer, materiel og personel i statsligt regi og pegede på denne baggrund ikke på en privatisering af hele området. Regeringen har dog efterfølgende som led i regeringens afbureaukratiseringsplan taget initiativ til en privatisering af isbryderne.

Regeringen har endvidere fulgt udvalgets anbefaling om at styrke det allerede eksisterende samarbejde i Statsrederiernes Tekniske Komité.

[Finansministeren]

té. Dette samarbejde er af rent teknisk art og er placeret under Farvandsvæsenet.

Regeringen har ikke fundet, at der på nuværende tidspunkt er grundlag for videregående ændringer på området.

Spm. nr. S 838

Til *trafikministeren* (9/5 90) af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvor stor en væltende kraft Storebæltsbroens højbro's hovedpyloner vil blive konstrueret til at modstå?«

Svar (18/5 90):

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Fra A/S Storebæltsforbindelsen har jeg indhentet følgende udtalelse:

»Kravet til østbroens pylonpiller er ifølge østbroens beregnings-, belastnings- og dimensioneringsforskrifter, at de skal dimensioneres, så de kan modstå påsejling af skibe på 250.000 dwt, der sejler med 10 knobs fart, uden at der sker en flytning af piller.

Blandt de forhold, der er bestemmende for pylonernes faktiske skibsstødsmodstand, er jordbundsforholdene og konstruktionens egenvægt.

Jordbundsforholdene på de lokaliteter, hvor pylonerne skal placeres, undersøges for tiden i forbindelse med udbudsprojekteringen.

Undersøgelserne er ikke afsluttet, hvorfor det endnu ikke er muligt at fastslå østbroens endelige skibsstødsmodstand. Der er dog ingen tvivl om, at denne modstand vil blive større end det ovennævnte krav.

Sandsynligheden for, at skibe med en større tonnage end 250.000 og med en hastighed større end 10 knob påsejler østbroens pyloner, vurderes at være så forsvindende lille, at der ikke er behov for forstærkning af konstruktionerne, såfremt deres skibsstødsmodstand kun var som foreskrevet.«

Spm. nr. S 844

Til *justitsministeren* (10/5 90) af:

Flemming Hansen (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der for kreditoplysningsbureauer fastsættes regler, som sikrer, at alle slettes af registre, når de

har betalt den gæld, som var årsag til, at de blev registreret i registre?«

Begrundelse

Det fremgår af dagspressen den 9. maj 1990, at et kreditoplysningsbureau har registreret 5.000 borgere som dårligere betalere, fordi deres faste ejendom var annonceret til tvangsauktion, til trods for at tvangsauktionen blev aflyst.

Svar (22/5 90):

Justitsministeren (Engell):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at spørgeren navnlig sigter til de tilfælde, hvor der sker registrering af ejeren af en fast ejendom, fordi ejendommen annonceres til tvangsauktion.

Det følger af bestemmelsen i § 10 i lov om private registre m.v., at kreditoplysningsbureauer lovligt kan registrere og videregive oplysninger, som indsamles på baggrund af bekendtgørelser i Statstidende, herunder oplysning om tvangsauktion. Bureauerne har ikke pligt til at give meddelelse om registreringer til den pågældende.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Registertilsynet om den praksis, der følges med hensyn til sletning m.v., når auktionen aflyses på grund af betaling af gælden.

Registertilsynet har oplyst, at man til kreditoplysningsbureauerne har henstillet, at de uanset bestemmelsen i § 10, hver gang en tvangsauktion registreres, udsender meddelelse til den registrerede med henblik på at få afklaret, om aflysning har fundet sted, således at bureauet herefter kan markere, at aflysningen har fundet sted. Registertilsynet har endvidere tilkendegivet, at oplysninger om en korrekt registreret, men senere aflyst tvangsauktion ikke bør videregives som summariske oplysninger efter lovens § 12, stk. 1 og 3, i mere end 1 år fra tidspunktet for aflysningen af tvangsauktionen, når kreditoplysningsbureauerne er bekendt med aflysningen og der ikke er andre negative oplysninger om vedkommende. Registertilsynet peger i øvrigt på, at bekendtgørelsen af en tvangsauktion uanset bortfald efter tilsynets opfattelse indicerer, at der foreligger sådanne økonomiske vanskeligheder, at det kan være væsentligt at have viden herom ved kreditvær-

[Justitsministeren]

dighedsbedømmelsen. Der er derfor ikke krav om, at oplysninger om en berammet tvangsauktion skal slettes, når auktionen aflyses.

På den baggrund er der efter min opfattelse ikke behov for at fastsætte regler om sletning af de oplysninger, som kreditoplysningsbureauerne har registreret om bekendtgjorte tvangsauktioner, når tvangsauktionerne aflyses som følge af betaling. Hensynet til de registrerede er tilstrækkeligt varetaget gennem de retningslinier, som Registertilsynet har lagt for videregivelse og sletning af sådanne oplysninger.

Spm. nr. S 845

Til *justitsministeren* (19/5 90) af:

Flemming Hansen (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der foretages en registrering af konkursryttere, altså af personer, som gentagne gange stifter selskaber og efterfølgende misligholder selskabernes økonomiske forpligtelser?«

Begrundelse

Konsekvensen af konkursrytteri er, at andre virksomheder bringes i økonomiske vanskeligheder, og at erhvervslivet generelt får et dårligt image.

Svar (22/5 90):

Justitsministeren (Engell):

Ved lov nr. 385 af 10. juni 1987 blev straffeloven og retsplejeloven ændret med det formål at skærpe indsatsen mod økonomisk kriminalitet. Grundlaget for lovændringen er betænkning nr. 1066/1986 om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og udtalelser over denne betænkning fra Straffelovrådet og Retsplejerådet.

Ved lovændringen blev der for at forebygge misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen gennemført en ændring af straffelovens regler om retlighedsfrakendelse, således at der blev givet hjemmel til frakendelse af adgangen til at indtage ledende stillinger i selskaber i forbindelse med dom for strafbart forhold.

Straffelovrådet udtalte i forbindelse med lovforberedelsen, at man er enig med udvalget om økonomisk kriminalitet i, at adgangen til erhvervsmæssig diskvalifikation ligesom i dag bør betinges af, at der foreligger en dom for et strafbart forhold. En adgang til retlighedsfra-

kendelse, som ikke var knyttet hertil, men f.eks. alene til, at den pågældende var gået konkurs, ville efter rådets opfattelse være overordentlig betænkelig.

Justitsministeriet deler fortsat Straffelovrådets betæneligheder. Justitsministeriet har imidlertid anmodet Rigsadvokaten om en vurdering af effekten af lovændringen i 1987, herunder oplysning om antallet af sager om retlighedsfrakendelse, der har været rejst siden lovændringen.

Spm. nr. S 846

Til *kommunikationsministeren* (10/5 90) af:

Søren B. Jørgensen (S):

»Ministeren bedes oplyse, hvorvidt postvæsenets planlægningsarbejde som omtalt i ministerens svar på spørgsmål nr. S 445 og S 453 er afsluttet, og i givet fald hvilke omdelingsposthuse der berøres.«

Svar (18/5 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Jeg tillader mig at henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. S 847.

Spm. nr. S 847

Til *kommunikationsministeren* (10/5 90) af:

Søren B. Jørgensen (S):

»Ifølge ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 445 forventedes postvæsenets planlægningsarbejde afsluttet ved udgangen af marts måned i år. Vil ministeren redegøre for resultatet af dette planlægningsarbejde samt ministerens stilling hertil?«

Svar (18/5 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Det analyse- og planlægningsarbejde, der gennemføres i postvæsenet, har været af en sådan karakter og af et sådant omfang, at det oprindeligt fastsatte tidspunkt, ved udgangen af marts måned i år, for færdiggørelsen heraf ikke har kunnet overholdes. Dette tidspunkt har jeg da også senere, bl.a. over for Folketingets Trafikudvalg, ændret til »i dette forår«.

[Kommunikationsministeren]

Arbejdet er således endnu ikke afsluttet, og jeg har af den grund ikke kunnet tage endelig stilling hertil.

Jeg kan dog oplyse, at jeg fra P&T har modtaget en foreløbig orientering om status for analyse- og planlægningsarbejdet, og at jeg snarest vil vende tilbage med en redegørelse herom til Folketingets Trafikudvalg.

Hensigten med arbejdet er at opstille nogle rammer, der skal danne grundlag for en vurdering af posthusforholdene, forinden der foretages en konkret planlægning af ændringer i disse.

Det understreges, at rammerne således vil danne udgangspunkt for et efterfølgende konkret planlægningsarbejde i postkredsene. I arbejdet vil rammerne skulle lægges til grund i det enkelte tilfælde, hvor der planlægges ændringer af posthusforholdene. Formålet hermed er at fastslå, om det er hensigtsmæssigt at ændre posthusforholdene de pågældende steder.

Det er således resultatet af dette konkrete planlægningsarbejde, der vil være bestemmen- de for, hvor det konkret kan komme på tale at gennemføre ændringer i posthusforholdene.

Spm. nr. S 848

Til *kommunikationsministeren* (10/5 90) af:

Søren B. Jørgensen (S):

»Ministeren bedes oplyse, hvorvidt posthusene i Auning, Allingåbro og Ørsted forbliver omdelingsposthuse i fremtiden.«

Svar (18/5 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen- dorff):

Som nævnt i min besvarelse af spørgsmål nr. S 847 er planlægningsarbejdet endnu ikke afsluttet. Jeg er derfor ikke i stand til på nuværen- de tidspunkt at oplyse, om posthusene i Au- ning, Allingåbro og Ørsted vil forblive omde- lingsposthuse i fremtiden.

Spm. nr. S 853

Til *indenrigsministeren* (15/5 90) af:

Ahlmann-Ohlsen (KF):

»Hvad vil ministeren gøre for, at ingen stem- meberettigede værnepligtige m.fl. fremover i

praksis udelukkes fra at deltage i de demokrati- ske valg til byråd, amtsråd og Folketing?«

Begrundelse

På trods af en fremført henstilling om aften- den den 20. november 1989 blev en række stem- meberettigede værnepligtige m.fl. på Hvorup Kaserne ved afholdelsen af kommunal- og amtsrådsvalget tirsdag den 21. november 1989 i praksis udelukket fra at kunne deltage i valg- handlingen.

144 mand skulle netop på valgdagen deltage i en overnatningsøvelse, uden at der – til trods for løfte om det modsatte – var truffet foran- staltninger til, at øvelsesdeltagerne kunne afgive deres stemme.

Episoden skal ses i lyset af, at man netop på Hvorup Kaserne under fodboldlandskampen mod Rumænien meddelte generel tjenestefri- hed under tv-transmissionen imellem kl. 13.00 og 15.00.

Fodbold prioriteres således på visse tjeneste- steder i forsvaret højere end deltagelsen i de demokratiske valg.

Foreløbigt svar (18/5 90):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Det er af betydning for besvarelsen af spørgs- målet at få oplyst, hvilke foranstaltninger der fra forsvarets side sædvanligvis træffes i forbin- delse med valg for at gøre de værnepligtige op- mærksomme på muligheden for at brevstemme henholdsvis afgive stemme på valgdagen. Jeg har derfor bedt Forsvarsministeriet om en ud- talelse herom.

Når Forsvarsministeriets udtalelse forelig- ger, vil jeg vende tilbage til det stillede spørgs- mål.

Spm. nr. S 856

Til *finansministeren* (16/5 90) af:

Behnke (FP):

»Hvad er begrundelsen for, at kun 12 ud af 20 overflødige medarbejdere i Finansministeri- ets Administrationsdepartement blev afskedi- get den 3. april 1990?«

Begrundelse

Det fremgår af Weekendavisen den 10. maj

[Behnke]

1990, at Søren Christensen mandag den 2. april 1990 modtog en liste over 20 medarbejdere, der »kan undværes af kontorcheferne«.

Imidlertid blev kun de 12 afskediget ifølge avisartiklen.

Svar (23/5 90):

Finansministeren (Henning Dyremose):

Spørgeren henviser i begrundelsen for spørgsmålet til en artikel i Weekendavisen fra den 10. maj 1990. Den pågældende artikel er misvisende på en række punkter.

Samtlige chefer og medarbejdere i Administrations- og Personaledepartementet blev den 28. marts 1990 orienteret om budgetsituationen for finansåret 1991. Det fremgik af orienteringen, at de forventede sparekrav nødvendiggjorde en ekstraordinær reduktion af antallet af medarbejdere.

Departementets chefer fik – givet den præmis, at der skulle ske en reduktion i antallet af medarbejdere – til opgave at overveje, hvilke medarbejdere der bedst kunne undværes.

Der har på intet tidspunkt eksisteret en liste med andre eller flere navne end de 12 afskedigede, men i situationen var ledelsen nødsaget til at overveje i princippet alle medarbejdere i departementet.

Spm. nr. S 860

Til sundhedsministeren (16/5 90) af:

Birgitte Husmark (SF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at få læger til at opfylde deres pligt til at anmelde sygdom til Arbejdsskadestyrelsen, såfremt der er mistanke om, at den er fremkaldt af patientens arbejde?«

Begrundelse

Det fremgår af en artikel i Politiken den 16. maj 1990, at under halvdelen af de undersøgte tilfælde af næse- og lungehindekræft er blevet anmeldt til Arbejdsskadestyrelsen.

Dette er et yderst betænkeligt resultat, fordi de to kræftsygdomme så godt som udelukkende fremkaldes af massive påvirkninger på arbejdspladserne.

Svar (25/5 90):

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Reglerne om lægers og tandlægers pligt til at anmelde arbejdsbetingede lidelser i Direktoratet for Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen (tidligere Sikringsstyrelsen) følger af regler fastsat af Socialministeriet i bekendtgørelse nr. 244 af 16. maj 1986.

Det er herefter Direktoratet for Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen, som vurderer, hvorvidt bekendtgørelsen er overtrådt, og som tager stilling til, hvorvidt der skal iværksættes sanktioner over for de pågældende læger m.fl. i henhold til bekendtgørelsens straffebestemmelser (bøde) for undladt anmeldelse.

Direktoratet for Arbejdstilsynet vil tage initiativ til at indskærpe lægerne deres anmeldelsespligt og har i den anledning anmodet Sundhedsstyrelsen om, som det også skete i 1986 i forbindelse med udstedelsen af ovennævnte bekendtgørelse, at udarbejde et indlæg herom i Ugeskrift for Læger, hvilket Sundhedsstyrelsen har indvilliget i.

Spm. nr. S 865

Til sundhedsministeren (17/5 90) af:

Lis Noer Holmberg (CD):

»Med hvilken motivering agter ministeren at tilsidesætte den lægefaglige ekspertise i spørgsmålet om etablering af transplantationscentre i Danmark og samtidig acceptere den samfundsøkonomiske merudgift ved at placere transplantationerne på Rigshospitalet og ikke på Skejby Sygehus, hvor beregninger fra Århus Amt viser en mindreudgift på 20 mio. kr.?«

Svar (25/5 90):

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Jeg har absolut ikke tilsidesat den lægelige ekspertise i spørgsmålet om etablering af et transplantationscenter i Danmark.

Jeg har fået enslydende råd fra Sundhedsstyrelsen, Sundhedsstyrelsens Specialeplanlægningsudvalg og Amdsrådsforeningen, der alle har peget på, at hjerte- og levertransplantationer bør starte på ét transplantationscenter, og at dette center bør placeres på Rigshospitalet. Dette forslag har Det Sundhedspolitiske Kontaktudvalg tilsluttet sig.

Sundhedsstyrelsens rådgivning er naturligvis baseret på lægefaglig ekspertise, og de øvrige involverede har lægefaglig bistand til rådighed.

[Sundhedsministeren]

Jeg har bemærket, at Dansk Thoraxkirurgisk Selskab mener, at hjertetransplantationer bør starte samtidig på to centre.

Hjertelægerne ser imidlertid helt bort fra, at placeringen af transplantationscentret på Rigshospitalet især er begrundet i, at de sagkyndige ser store fordele i, at såvel hjerte- som levertransplantationer finder sted på samme center. Rigshospitalet er det eneste sted, hvor der er ekspertise til levertransplantationer. Der er derfor reelt kun mulighed for at starte disse behandlinger på Rigshospitalet.

Der bliver naturligvis ikke færre donororganer til rådighed, blot fordi vi starter på Rigshospitalet. Jeg har fuld tillid til, at der iværksættes et intensivt samarbejde om disse behandlinger mellem alle de involverede sygehuse. Sundhedsstyrelsen nedsætter om kort tid et transplantationsudvalg, der bl.a. får til opgave at tilrettelægge dette samarbejde. Gennem et sådant samarbejde sikres, at den hjemlige ekspertise uden for Rigshospitalet ikke går tabt. Udvalget skal også vurdere behovet for og udbygnings-takten af transplantationsvirksomheden i Danmark.

At Skejby Sygehus skulle kunne udføre hjertetransplantationer 20 mio. kr. billigere end Rigshospitalet, har ikke formodningen for sig. Med samme behandlings- og plejeniveau må omkostningerne nødvendigvis blive nogenlunde ens.

Må jeg i øvrigt minde om, at der er tale om en meget lille patientgruppe med behov for behandling på meget højt fagligt niveau. Det er vel derfor naturligt, at disse behandlinger starter på hele landets hovedsygehus: Rigshospitalet.

Spm. nr. S 867

Til *arbejdsministeren* (17/5 90) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren oplyse, om det har sin rigtighed, at et menneske kan komme i den situation, at han på grund af uagtsomhed ved ikke at oplyse til a-kassen, at han og hans hustru har overtaget ansvaret for et barnebarn og derfor modtager et plejetillæg, kan idømmes tilbagebetaling af 96.000 kr. og slettelse af a-kassen – en ruinerende, der også får til følge, at vedkommende må sælge sit hus?«

Begrundelse

Det er blevet mig forelagt, at en person er kommet så galt af sted på grund af uagtsomhed, at han nu er ruineret og står over for at skulle forlade sin ejerbolig udelukkende på grund af overtagelse af ansvaret for et barnebarn.

Såfremt vedkommende havde modtaget penge af socialforvaltningen til mad og tøj til barnet – hvilket beløbsmæssigt ville være det samme – ville han ikke have skullet opgive dette på dagpengekortet. Såfremt han havde adopteret barnet og havde modtaget børnetilskud, skulle han heller ikke opgive dette på dagpengekortet. Udelukkende fordi det er et plejetillæg, skulle det opgives, på trods af at han havde forhørt sig i socialforvaltningen og man dér havde sagt, at det ikke skulle opgives.

Midt i firserne blev der foretaget en opstramning af reglerne, bl.a. fordi der var for mange fejludbetalinger. I forbindelse med denne ændring blev der i bilagene ikke oplyst, at ikkeopgivelse af et plejetillæg kunne få så forfærdelige følger. Dertil kommer, at det under alle omstændigheder ikke kan passe, at det er den ene person i et par, som modtager plejetillæg, der kan pålægges hele dette beløb på dagpengekortet. Plejetillægget er under alle omstændigheder til barnet og ikke til de voksne. Derfor burde ingen kunne komme i den situation, at det får betydning for dagpengene.

Svar (23/5 90):

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Efter de gældende regler om fradrag i dagpenge sker der fradrag for vederlag, der har karakter af en egentlig aflønning.

Den egentlige lønandel af et plejevederlag medfører således fradrag i dagpenge, mens dette ikke er tilfældet for så vidt angår den del af plejevederlaget, der skal dække udgifter til barnet. Det er kun det enkelte medlems lønandel, der medfører fradrag.

Et ledigt arbejdsløshedskassemedlem har pligt til at gøre arbejdsløshedskassen opmærksom på ethvert forhold, der kan have betydning for retten til dagpenge. Medlemmets oplysningspligt er trykt bag på dagpengekortet, og det fremgår heraf, at medlemmet skal oplyse al indtægt, uanset om denne hidrører fra arbejde eller er erhvervet på anden måde.

[Arbejdsministeren]

Har et medlem fortiet omstændigheder, der er af betydning for retten til dagpenge, skal dagpengebeløbet, som er modtaget med urette, tilbagebetales af medlemmet.

Det må i hvert enkelt tilfælde vurderes, om medlemmet har handlet uagtsomt eller svigagtigt.

Kun i de tilfælde, hvor det vurderes, at medlemmet har handlet svigagtigt, kan der blive tale om at slette medlemmet af arbejdsløsheds-kassen. Hvis forholdet vurderes som uagtsomt, vil sanktionen være bortfald af dagpengeretten i en uge.

Til slut må jeg oplyse, at jeg som arbejdsminister ikke har mulighed for at gribe ind i konkrete sager om ret til dagpenge. Sådanne sager afgøres af medlemmets arbejdsløshedskasse med mulighed for anke til Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen og Arbejdsmarkedets Ankenævn.

Spm. nr. S 868

Til *forsvarsministeren* (18/5 90) af:

Hjortnæs (S):

»Kan ministeren oplyse, hvilke overvejelser der ligger til grund for at vælge bortsprængning som metode til fjernelse af skibsvraget »Lyudvik Svoboda« ved Læsø?»

Begrundelse

Ifølge dagbladet Politiken den 15. maj 1990 har Farvandsdirektoratet solgt vraget af »Lyudvik Svoboda« til bortsprængning.

Bladet oplyser tillige, at Greenpeace mener, at sprængningen af vraget vil være til ubodelig skade for dyr, fugle og fisk i det farvand, hvor »Lyudvik Svoboda« ligger.

Svar (25/5 90):

Forsvarsministeren (Enggaard):

Ved akt 108 af 24. januar 1990 gav Finansudvalget sin tilslutning til, at der blev truffet foranstaltninger til, at vraget af »Lyudvik Svoboda« beliggende ved Læsø snarest blev bjærgt.

Farvandsvæsenet har den 12. februar 1990 udbudt fjernelsen af vraget til 13 firmaer, som enten havde tilkendegivet interesse heri, eller som Farvandsvæsenet vurderede kunne udføre opgaven. Farvandsvæsenet har ikke i udbudsmaterialet angivet, hvorledes vraget skulle fjer-

nes, og der er indkommet tilbud på såvel bortsprængning som bugsering af vraget.

Ifølge den kontrakt, som Farvandsvæsenet har indgået, vil vraget blive fjernet således, at den del, der er over vandoverfladen, skæres bort og fjernes og den del, der er under vandoverfladen, ved en række mindre sprængninger sprænges i små stykker, som fjernes efterhånden. Denne metode er mindst 1,5 mio. kr. billigere end det laveste af de realistiske tilbud, som er givet på bortbugsering af vraget.

Farvandsvæsenet har oplyst, at fjernelse af vraget ved bortsprængning er en almindeligt anvendt metode, og at man på baggrund af kendskab til havbundens udformning, lydbølgers udbredelse i havet samt erfaringer fra tidligere tilsvarende sprængninger vurderer, at den anvendte metode ikke vil tilføje dyreliv og miljø skade. Samtidig anføres, at der ved eventuel bugsering er risiko for, at vraget tabes eller løsriver sig i f.eks. en sejlrende, og dette er medvirkende til Farvandsvæsenets opfattelse af, at sprængning er den mest hensigtsmæssige bjærgningsmetode. Hertil kommer, at der bør tages hensyn til, at det er vragejerne, som i sidste instans skal afholde udgifterne ved fjernelse af vraget, og at Farvandsvæsenet derfor har en forpligtelse til at begrænse udgifterne for de pågældende mest muligt.

Bjærgningsmetoden har været drøftet med Skov- og Naturstyrelsen, der over for Farvandsvæsenet og entreprenøren har henstillet, at der iagttages en række forholdsregler i forbindelse med sprængningerne. Såvel Farvandsvæsenet som entreprenøren har erklæret sig indforstået med at foretage disse foranstaltninger, og Skov- og Naturstyrelsen har på denne baggrund ikke indvendinger mod bjærgningsmetoden.

De nævnte forholdsregler går bl.a. ud på, at man bortskræmmer de dyr, som måtte befinde sig i nærheden af vraget, inden sprængningerne foretages. Skov- og Naturstyrelsen vil yderligere drage omsorg for, at der er en sælekspert til stede. Denne vil iagttage de sæler, som med unger måtte befinde sig i en afstand af op til ca. 3 km fra vraget. Skulle det vise sig, at sælerne generes af sprængninger, vil disse blive udskudt til efter den 15. august 1990, når denne fare ikke er til stede.

Spm. nr. S 870

Til *udenrigsministeren* (18/5 90) af:

Margrete Auken (SF):

»Vil udenrigsministeren beskrive, hvordan Danmark på det kommende møde i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) vil sikre, at kommerciel hvalfangst ikke genoptages, heller ikke forklædt som videnskabelig hvalfangst, og at Grønland sikres rimelige, bæredygtige undtagelseskvoter?«

Begrundelse

Danmark har hidtil bygget sin holdning på hvalkonventionens formålsparagraf, som er at bevare hvalbestandene for fremtidige generationer. Desuden bør den bygge på et krav om bæredygtig udnyttelse og et vidtgående hensyn til Grønlands forsyningsmæssige og kulturelle forhold.

IWC-mødet i år vil være afgørende for hvalernes fremtid. Det 5-årige moratorium for kommerciel hvalfangst, der blev indført i 1982, skal vurderes på baggrund af videnskabelige undersøgelser, som visse lande har udført i en del af moratorieperioden. Desuden skal der diskuteres en ny Management Procedure.

Tre hvalfangstnationer, Norge, Japan og Island, presser allerede nu på for at få ophævet moratoriet. Disse lande mener, der er videnskabelige beviser for, at visse bestande vil kunne tåle, at der sker en kommerciel udnyttelse af dem. Dette bestrides af flere videnskabsfolk, som mener, at vurderingsperioden – i realiteten kun 3 år – er alt for kort til at bygge videnskabelige beviser på.

Grønlands hjemmestyres konsulent, Einar Lemche, udtalte på en høring arrangeret af WWF, Verdensnaturfonden, og Greenpeace den 17. april i år, at Grønlands hjemmestyre var villig til at overveje en lempelse af moratoriet. Dette betyder i realiteten en støtte til de tre hvalfangstnationer.

Det må være klart, at en sammenblanding af begreberne kommerciel hvalfangst og den grønlandske undtagelseskvote kun kan være til skade for Grønland.

Svar (23/5 90):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Den danske holdning til de spørgsmål, som vil være på dagsordenen for IWC's næste årsmøde, er netop i denne tid genstand for de afsluttende forhandlinger inden for rigsfælles-

skabet. Jeg er endnu ikke bekendt med de råd, jeg vil modtage, hvorfor jeg selvsagt heller ikke endnu har taget stilling til, hvilken konkret holdning rigsfællesskabet skal indtage på IWC's førstkomende årsmøde, men det vil ske i løbet af få uger.

Jeg er enig med spørgeren i, at kommerciel hvalfangst ikke bør genoptages på bestande, hvis størrelsesorden endnu ikke er rimeligt afklaret, samt på bestande, for hvilke en bestandsvurdering tilsiger, at kommerciel fangst vil være en trussel mod bestandenes fortsatte eksistens.

Uden at foruddiskontere regeringens endelige og konkrete stillingtagen finder jeg samtidig ikke, at man på forhånd bør afvise muligheden af en begrænset og kontrolleret fangst på bestande, som ud fra en biologisk vurdering kan tåle en sådan fangst.

Danmarks fredningsvenlige holdning, hvad angår videnskabelig hvalfangst, er utvivlsomt spørgeren velbekendt. Dette betyder dog ikke, at vi på forhånd vil tage fuldstændig afstand fra videnskabelig hvalfangst, dels fordi der kan fremkomme fornuftige forslag herom, dels fordi retten til videnskabelig hvalfangst er traktatfæstet i IWC-konventionens art. VIII.

Hvad angår Grønland, blev der sidste år vedtaget fangstkvoter for to år på vestkysten og tre år på østkysten. Vi er glade for, at der i 1989 var en klart stigende forståelse i IWC for de velbegrundede grønlandske ønsker, om end der stadig mangler en del i at nå op på en fangst, der modsvarer det dokumenterede grønlandske behov for ca. 670 t hvalkød årligt fra store hvaler. Vi vil fortsat arbejde for at opnå tilslutning her til.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. S. 884

Formanden:

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. S 884, der var stillet af Nyrup Rasmussen (S) til arbejdsministeren, den 28. maj 1990 er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til *arbejdsministeren (23/5 90)* af:

Nyrup Rasmussen (S):

»Hvordan harmonerer forlydender i dagspressen om planer i regeringen om nedskæringer i arbejdsformidlingen på ca. 62 mio. kr. på næste års finanslov og arbejdsministerens tilkendegivelser i pressen om, at nye fyringer af AF-personale ikke kan udelukkes, med en nylig udkommen forskerrapport fra Ålborg Universitet, som påpeger, at arbejdsformidlingen i forvejen er underbemandet i forhold til dens nuværende arbejdsopgaver, herunder såvel de ordinære AF-opgaver som atb/utb-opgaverne?«

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens punkt 5, der var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 217:

Forslag til lov om ændring af lov om dyreforsøg.

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 26/4 90. Første behandling 2/5 90. Betænkning 17/5 90. Anden behandling 22/5 90).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Arne Melchior (CD):**

CD var undtagelsesvis ikke til stede ved førstebehandlingen af dette meget lille lovforslag, der jo udskyder tidspunktet for revision af loven med et enkelt år, og CD kan udmærket tilslutte sig denne ændring, så meget mere som vi har hæftet os ved justitsministerens forsikring om, at han tidligt i den kommende samling vil fremsætte ændringsforslag samtidig med et forslag til dyreværnslov.

Når man læser debatten fra førstebehandlingen, er det påfaldende, at det meste af debatten faktisk ikke handlede om loven om dyreforsøg og udskydelsen af revisionstidspunktet, men at alle, også ministeren, involverede sig i en dybtgående debat om dyreværnsloven. Bl.a. var hr. Knud Lind inde på en ting, som gør det nødvendigt for mig at sige ham imod. Jeg citerer fra hr. Knud Linds ordførertale, spalte 8943:

»I Fremskridtspartiet har vi tit spekuleret på, om man egentlig kan tale om dyreforsøg og dy-

reværn, så længe man godkender jødernes rituelle dyreslagtning, hvor dyrene lige så stille dør af blodtabet. Det er svært at vurdere, hvad der er værst af disse ting.«

Uden at kunne forstå, hvad hr. Knud Lind egentlig mener med »disse ting«, skal jeg oplyse, at den beskrivelse, hr. Knud Lind giver af denne form for slagtning, ikke blot er skrupforkert efter min opfattelse, men at jeg har al ekspertise bag mig, når jeg mener, at hr. Knud Linds fremstilling er forkert og bygger på en afgrund af uvidenhed.

I 1920'erne skrev nobelpristageren professor August Krogh fra Landbohøjskolen en afhandling om denne slagtemetode, hvori han meddelte, at det var den bedste metode til aflivning af dyr, man kendte på den tid. Hans efterfølger, den kendte professor P. Brandt Rehberg – der jo i øvrigt, som mange vil vide, var medlem af Danmarks Frihedsråd – tilsluttede sig professor August Kroghs synspunkter i ét og alt.

Jeg skal desuden oplyse, at hver gang sager af denne art har været til behandling i offentligheden, har tillidsfolk for slagteriarbejderne oplyst, at hvis de ikke var sikre på, at denne aflivningsmetode var førsteklases, ville de ikke deltage. Man må da tage det som en professionel garanti for, at denne metode er fremragende.

Jeg skal endelig oplyse, at for en halv snes år siden udførte man i Tyskland et meget stort videnskabeligt forsøg, hvor man sammenlignede bedøvelse ved elektrochok med schæctning, og i et flertal af de 2 gange 24 tilfælde viste det sig, at bedøvelsen indtrådte hurtigere ved schæctesnittet end ved det alment brugte elektrochok.

Af hensyn til protokolleringen af forhandlingerne og af hensyn til eventuelle forberedelser til en kommende dyreværnslov har jeg fundet det nødvendigt at gøre opmærksom på disse ting provokeret og foranlediget af hr. Knud Linds bemærkninger. I øvrigt ønsker jeg ikke at involvere mig i en dybere debat i dag, men blot at få dette sat på plads og på tryk.

Knud Lind (FP):

Det undrer mig ikke, at hr. Arne Melchior tager ordet i anledning af netop den del af debatten. Det var i øvrigt en lang debat, og jeg er lidt ked af, at hr. Arne Melchior sagde, at jeg ikke havde nogen baggrund for at vurdere det.